

Agata Łucja Bazak

STASZOWSCY DUSZPASTERZE W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

**STASZOWSCY DUSZPASTERZE
W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM**

Agata Łucja Bazak

STASZOWSCY DUSZPASTERZE W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Sandomierz 2020

Na okładce:
błogosławiony ks. Władysław Miegoń, wikariusz parafii
pw. świętego Bartłomieja w Staszowie w latach 1916-1917 wraz
z wiernymi przed filialnym kościołem pw. Ducha Świętego

Projekt okładki: Agata Łucja Bazak, Tomasz Obara

Skład, łamanie i opracowanie graficzne: Tomasz Obara

© Copyright by Agata Łucja Bazak
Wszelkie prawa zastrzeżone

Zdjęcia pochodzą z archiwum domowego autorki

978-83-7639-219-6

Drogi Czytelniku!

Książka, którą trzymasz w dłoni, jest efektem pracy autora i wydawcy. Prosimy, abyś uszanował naszą pracę. Nie kopiuj większych fragmentów, nie publikuj ich w Internecie, szczególnie nie kopiuj i nie publikuj zdjęć. Cytując fragmenty, nie zmieniaj ich treści i podawaj źródło ich pochodzenia. Dziękujemy.

Wydawnictwo ARMORYKA
ul. Krucza 16, 27-600 Sandomierz
e-mail: wydawnictwo.armoryka@armoryka.pl
<http://www.armoryka.pl>

Spis treści

Wstęp	7
I. Proboszczowie parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie	13
1. Ks. Wawrzyniec Siek (1860-1945)	16
2. Ks. Waław Wodecki (1876-1965)	22
3. Ks. Ignacy Kwaśniak (1890-1955)	29
II. Księża prefekci	35
1. Ks. Leon Łomiński (1891-1953)	36
2. Ks. Czesław Krzyszkowski (1898-1945)	39
3. Ks. Jan Chołoiński (1893-1964)	41
4. Ks. Józef Witkowski (1896-1939)	43
5. Ks. Bronisław Gawryś (1900-1962)	52
6. Ks. Waław Nagrodkiewicz (1904-1992)	55
III. Sylwetki księży wikariuszy	67
1. Ks. Władysław Miegoń (1892-1942)	70
2. Ks. Marian Bojarczak (1890-1974)	78
3. Ks. Tadeusz Seewald vel ks. Tadeusz Skrzetuski (1888-1958)	83
4. Ks. Jan Wróblewski (1899-1947)	86
5. Ks. Władysław Osuch (1899-1965)	91
6. Ks. Stanisław Żak (1900-1960)	95
7. Ks. Albin Dudek (1902-1981)	96
8. Ks. Józef Jędrasik (1897-1967)	101
9. Ks. Jan Piechota (1903-1951)	108
10. Ks. Stanisław Resztak (1908-1979)	116
11. Ks. Stanisław Lęgieć (1911-1982)	120
Wykaz tabel	123
Zakończenie	125
Bibliografia	129

Wstęp

Duchowieństwo jest nieodłącznie wpisane w strukturę Kościoła. Dotyczy to zarówno Kościoła powszechnego, jak i lokalnego, w skład którego wchodzi diecezje i parafie. Podstawowym zaś zadaniem duchowieństwa jest głoszenie Ewangelii Jezusa Chrystusa, *który z miłości postanowił przelać swe Życie Wieczne w kruche życie ludzkie, dokonał tego niepojętego dzieła w momencie Wcielenia, kiedy Słowo stało się Ciałem i zamieszkało wśród nas na zawsze, aż do skończenia świata. Chrystus – Hostia, Chrystus – Eucharystia poddał siebie parametrom czasu i przestrzeni – i przychodzi wciąż w każdym miejscu na świecie, kiedy kapłan powtarza jego słowa konsekracji. Jest to wydarzenie tak niesamowite, tak wstrząsające, że (jak mawiał święty Jan Vianne) musiałby umrzeć – z zachwyty – kto by to do końca zrozumiał¹.*

To księża dają wiernym Chrystusa – obecnego w Hostii świętej i sprawują pozostałe sakramenty. *To określony kapłan na określonej ziemi bierze chleb w swoje ręce i przywołuje Obecność*

¹ W. Świerzawski, *Słowo wstępne*, [w:] B. Stanaszek, *Duchowieństwo diecezji sandomierskiej w latach 1918-1939*, Lublin 1999, s. 19.

Przychodzącego. O ile samo wydarzenie wymyka się wszelkim metodom badawczym i może być uchwycone tylko przez wiarę i miłość, narzędzia historyka pozwalają prześledzić dokładnie, w jakich realiach doczesnych Chrystus Pan buduje przez słowo i sakramenty swoje Ciało Mistyczne – Kościół. Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wykonuje tajemniczy plan ukryty przed wiekami w Bogu (Ef 3, 9), postępując się <<tu i teraz>> tym wszystkim, co osadza Jego Mistyczne Ciało w realiach doczesności².

Oprócz sprawowania sakramentów do obowiązków duchowieństwa należy także nauczanie i wyjaśnianie wiernym prawd wiary poprzez nauczanie religii i działalność kaznodziejską oraz prowadzenie różnego rodzaju duszpasterstwa parafialnego. To od zaangażowania księży oraz od ich przykładowego życia zależy w dużym stopniu rozwój Kościoła i realizacja jego celów. Konkretne uwarunkowania historyczne, lokalne tradycje i potrzeby, wyznaczają pola również dla ich poza duszpasterskiej działalności.

Autorka niniejszego opracowania wzięła za przedmiot badań działalność księży, którzy pracowali w parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie w latach 1918-1939. Okres ten w historiografii jest powszechnie określany jako okres międzywojenny i traktowany jako pewna całość. Celem, jaki autorka postawiła sobie przy pisaniu pracy, jest jak już wyżej wspomniano, ukazanie działalności i dorobku księży pracujących w staszowskiej parafii w okresie międzywojennym poprzez ukazanie ich biografii z podziałem na sprawowane przez nich funkcje: proboszczów, prefektów i wikariuszy. Ciekawostką w niniejszej pracy są licznie cytowane opinie o kapłanach i ich pracy oraz listy zarówno samych księży, jak i parafian kierowanych do biskupów w różnych celach na przykład pozostawienia danego księdza na parafii lub skierowania go na inną placówkę.

² Tamże.

W omawianym okresie w Staszowie znajdowała się parafia pw. świętego Bartłomieja, do której należały dwa kościoły: parafialny noszący wezwanie świętego Bartłomieja (konsekrowany w 1345 r., zachowany do dziś wraz z przybudowaną do niego w XVII w. kaplicą Tęczyńskich, nazywaną perłą okresu manieryzmu³), oraz filialny pw. Ducha Świętego (wybudowany w latach 1828-1833, konsekrowany w 1848 r. i zburzony przez Niemców w czasie bombardowania miasta w 1944 r. Obecnie na tym samym placu stoi nowy kościół również noszący wezwanie Ducha Świętego, wybudowany w latach 1982-1996)⁴.

Zarysowana problematyka zmuszała do podjęcia szeroko zakrojonych badań szczegółowych i dokonania ich syntezy. Nie było to zadanie łatwe, gdyż literatura traktująca staszowskie duchowieństwo jako grupę społeczną jest uboga, dotyczy raczej duchowieństwa całej diecezji i analizuje wybrane aspekty ich działalności. Na odnotowanie zasługują książki księży: Jana Wiśniewskiego, Wawrzyńca Sieka i Bogdana Stanaszka. Wypada też odnotować, że w „Kronice Diecezji Sandomierskiej” znajduje się obszerna literatura dotycząca sandomierskiego duchowieństwa o charakterze biograficznym. Ważne są również noty biograficzne umieszczone w „Studiach Sandomierskich”. Nie mniej ważna jest także literatura dotycząca przeszłości zarówno parafii, jak i miasta, którą autorka wykazała w bibliografii niniejszej pracy.

Do podstawowych materiałów źródłowych, na których oparto tę publikację, należą w większości dotąd niepublikowane materiały przechowywane w Archiwum Diecezjalnym w Sandomierzu zgrupowane w zespole Kurii Diecezjalnej Sandomierskiej. Wykorzystane zostały akta personalne poszczególnych księży pracujących w parafii Staszów, jak

³ A. Bazak, *Kaplica Tęczyńskich w Staszowie. Przyczynek do dziejów obiektu*, Sandomierz 2014, s. 17-30.

⁴ Taż, *Kościół pod wezwaniem Ducha Świętego w Staszowie. Wotum za Papieża – Polaka Jana Pawła II*, Sandomierz 2009, s. 9-10.

również akta dotyczące tejże parafii, dekanatu staszowskiego, wizytacji biskupich i dziekańskich, Koła Księży Prefektów, akta Apostolstwa Modlitwy, Krucjaty Eucharystycznej i Straży Honorowej, bractw i stowarzyszeń w diecezji sandomierskiej oraz jubileuszów i różnych nabożeństw. Cenne informacje zaczerpnięto także z Archiwum Diecezjalnego w Opolu oraz bezpośrednio z Archiwum parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie. Charakter pomocniczy miały zbiory zgromadzone w Archiwum Państwowym w Kielcach i w Sandomierzu. Przechowywane tam akta dotyczą działalności społeczno-politycznej księży oraz nadzoru nad instytucjami i stowarzyszeniami kościelnymi. Uzupełnieniem zebranych materiałów były spisane wspomnienia oraz zebrane przez autorkę relacje ustne osób pamiętających okres międzywojenny. Obok materiałów archiwalnych duże znaczenie miały także źródła drukowane, szczególnie w wspomnianej już „Kronice Diecezji Sandomierskiej” oraz statuty synodu diecezjalnego z 1923 r. Niezastąpione okazały się katalogi duchowieństwa i parafii oraz niektóre tytuły prasy regionalnej.

Charakter zebranego materiału wpłynął na ostateczny układ pracy. W rozdziale pierwszym przedstawiono pracę księży proboszczów oraz ich życiorysy. Rozdział drugi analizuje duszpasterstwo księży prefektów i ich katechizację w szkołach, jak również omawia ich biogramy. W rozdziale trzecim ukazano działalność księży wikariuszy wraz z ich życiorysami. Całość wzbogacona została dokumentacją zdjęciową.

W latach 1918-1939 w Staszowie pracowało trzech księży proboszczów, mianowicie ks. Wawrzyniec Siek, ks. Wacław Wodecki oraz ks. Ignacy Kwaśniak. Na stanowisku prefekta urzędowało sześciu księży. Byli to: ks. Leon Łomiński, ks. Czesław Krzyszkowski, ks. Jan Chołoiński, ks. Józef Witkowski, ks. Bronisław Gawryś i ks. Wacław Nagrodkiewicz. Natomiast funkcję wikariusza sprawowało jedenastu księży: Władysław Miegoń, Marian Bojarczak, Tadeusz Seewald vel Tadeusz Skrzetuski, Jan Wróblewski, Władysław Osuch,

Stanisław Żak, Albin Dudek, Józef Jędrasik, Jan Piechota, Stanisław Resztak i Stanisław Łęgieć. Dodatkowo księży: Wróblewski, Osuch, Witkowski, Żak, Dudek, Jędrasik, Piechota i Resztak pełnili funkcję kapelana pomocniczego Wojsk Polskich w garnizonie Staszów w latach 1923-1939.

Na koniec warto jeszcze przywołać słowa biskupa Wacława Świerzawskiego, który w książce ks. Bogdana Stanaszka pt. „Duchowieństwo diecezji sandomierskiej w latach 1918-1939” napisał: *Czas po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, pod pewnymi zresztą względami przypominający czas dzisiejszy, to mały wycinek historii diecezji, ale wtopiony w wielki proces wzrastania lokalnego Kościoła. Przypomina o ciągłości dziejów, o nakładaniu się ludzkich wysiłków – warstwa po warstwie – w budowlu wznoszonej z żywych kamieni. Wiele można się z tej historii nauczyć, wiele odkryć podobieństw, zrozumieć spłot dzisiejszych uwarunkowań. Ale najbardziej frapujące jest to, że wyłaniają się nam z odkurzonych archiwaliów żywe postacie kapłanów tej ziemi, fragmenty ich myśli uwiecznionych w korespondencji z kurią, migawki ich losów odzwierciedlonych w dekretach biskupich i dokumentach parafialnych, i że odbijają się w ich losach dzieje parafian, diecezjan, narodu. Ciało Mistyczne Chrystusa jawi się w swym ziemskim kształcie tak namacalnie, że niemal czujemy jego puls. Grzeszność i świętość, moc i słabość, codzienność i solenność przeplatają się ze sobą jak tkanki w żywym organizmie – a wszystko przenika Ten, Który Jest. Który był, jest i przychodzi (Ap 1, 4)*⁵.

Autorka żywi nadzieję, że publikacja ta znajdzie się na półkach bibliotek prywatnych i instytucji publicznych jako świadectwo dziejów życia poszczególnych księży, ale również parafii i miasta Staszów. Być może, że praca ta, doczeka się kontynuacji, i że będzie zachętą do wzrostu zainteresowania historią i dziejami zarówno staszowskiej parafii, jak i diecezji sandomierskiej.

⁵ W. Świerzawski, *Słowo...*, s. 20.

I. Proboszczowie parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie

Po stłumieniu powstania styczniowego nastąpił okres ciężkich represji, które między innymi dotknęły parafie i duchowieństwo. Zasadnicze zmiany w zakresie prawodawstwa parafialnego przyniósł ukaz z 14 (26) grudnia 1865 r., mocą którego wszelka własność parafialna ziemska z wyjątkiem 6 morgów przeszła pod własność państwa. W zamian za zabrane majątki kościelne rząd rosyjski przeznaczył dla księży pracujących w duszpasterstwie pensje. Parafie natomiast podzielono na 3 klasy⁶. Podział ten, jako spuścizna po zaborze rosyjskim, wiązał się z pozycją i tytułami przysługującymi księżom w nich pracującym. Proboszczów w parafiach pierwszej i drugiej klasy określano w spisie duchowieństwa jako prepozytów lub kuratusów, pozostałych zaś mianem administratorów. Od 1923 r. ci ostatni nosili tytuł proboszczów. Po reformie, jaką w 1931 r. wprowadził biskup Włodzimierz

⁶ B. Kumor, *Ustrój i organizacja Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej 1772-1918*, Kraków 1980, s. 695.

Jasiński używane były już tylko określenia: proboszcz i administrator z tym, że tytuł administratora przysługiwał duchownym zarządzającym parafią przejściowo w okresie wakatu lub nieobecności proboszcza⁷.

Proboszczów do danej parafii kierowali biskupi zarządzający diecezją. W diecezji sandomierskiej nominacje na te stanowiska miały duże znaczenie, bo prawie wszyscy proboszczowie posiadali status nieusuwalnych. Oznaczało to, że dany biskup nie mógł przenieść proboszcza na inne stanowisko bez jego zgody⁸. Bardzo korzystny był także fakt, że wszystkie parafie po powstaniu styczniovym posiadały status „liberae colationis” czyli, że biskupi nie byli związani przy ich obsadzie prawem patronatu i posiadali pełną swobodę nadawania probostw wybranym przez siebie kandydatom. Jednak zgodnie z prawem kanonicznym musieli oni wcześniej zdać egzamin proboszczowski⁹. Warunki tego egzaminu precyzowały przepisy pierwszego Synodu Diecezjalnego z 1923 r. Ponadto biskupi musieli liczyć się również z opinią władz państwowych o danym kandydacie na proboszcza¹⁰. Zgodnie bowiem z artykułem XIX konkordatu dane personalne księdza, który miał objąć urząd proboszcza kuria diecezjalna przesyłała do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie. Władze państwowe w ciągu 30 dni mogły wyrazić swój sprzeciw wobec tegoż kandydata. Sprzeciw ten mógł być związany tylko z tzw. „bezpieczeństwem państwa”. Odpis pisma wysyłanego do ministerstwa otrzymywał również Urząd Wojewódzki w Kielcach. Jego zadaniem było zebranie ze starostw powiatowych informacji na temat kandydata na

⁷ B. Stanaszek, *Duchowieństwo diecezji...*, s. 96.

⁸ Tamże, s. 268.

⁹ F. Bączkowicz, *Prawo kanoniczne. Podręcznik dla duchowieństwa*, wyd. 3, t. 2, Opole 1957-58, s. 580-584.

¹⁰ A. Bazar, *Parafia Świętego Bartłomieja w Staszowie 1918-2000. Zarys dziejów*, Sandomierz 2005, s. 74.

probostwo. W tych opiniach uwzględniano głównie postawę polityczną księży. Mimo jednak pewnych ograniczeń wynikających z prawa kanonicznego i przepisów konkordatowych, ostatecznie decyzje personalne przy nominacjach proboszczowskich podejmowali biskupi ordynariusze i administratorzy apostołscy¹¹.

Proboszczowie w świetle prawa kanonicznego odpowiedzialni byli za całość życia religijnego w parafii. Stali na jej czele i pełnili posługę duszpasterską wśród wiernych powierzonych swojej pieczy. Według przepisów kościelnych do ich obowiązków należało sprawowanie sakramentów świętych, głoszenie Słowa Bożego, przewodniczenie nabożeństwom i procesjom, stała rezydencja w parafii, prowadzenie kancelarii i ksiąg parafialnych, a także popieranie i zakładanie bractw oraz stowarzyszeń krzewiących wiarę i pobożność. Proboszczowie mieli również prawo do pobierania opłat za świadczone posługi oraz do korzystania z ziemi należącej do beneficjum¹².

Każdego nowo mianowanego proboszcza w urząd wprowadzał delegat biskupa diecezjalnego. Był to zazwyczaj dziekan lub wicediekan. Objęcie urzędu dokonywało się przez podpisanie protokołu zdawczo-odbiorczego w obecności delegata biskupa i 2 świadków. Przy obejmowaniu urzędu każdy proboszcz składał wyznanie wiary i przysięgę, że wiernie będzie wypełniał obowiązki duszpasterskie i administracyjne. Wprowadzenie nowego proboszcza połączone było z uroczystą Mszą świętą sprawowaną w kościele parafialnym w obecności wiernych parafii¹³.

W latach 1918-1939 parafią pw. świętego Bartłomieja zarządzało 3 proboszczów¹⁴.

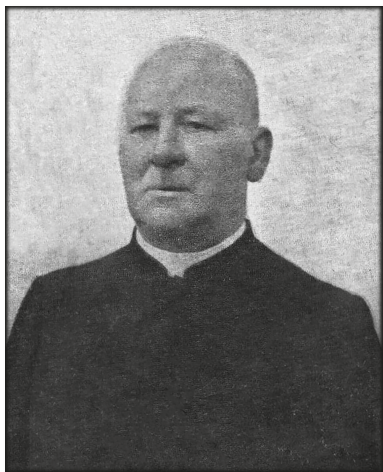
¹¹ B. Stanaszek, *Duchowieństwo diecezji...*, s. 268-269.

¹² I. Grabowski, *Prawo kanoniczne*, wyd. 4, Warszawa 1848, s. 243.

¹³ A. Bazar, *Parafia Świętego Bartłomieja...*, s. 76.

¹⁴ Tamże, s. 75.

1. Ks. Wawrzyniec Siek (1860-1945)

Ks. kan. Wawrzyniec Siek

Urodził się 30 lipca 1860 r. we wsi Dziarnów w powiecie grójeckim, w parafii Przybyszew w archidiecezji warszawskiej. Jego rodzicami byli: Józef Siek i Marianna z domu Traczyków. 31 lipca 1860 r. w kościele parafialnym w Przybyszewie otrzymał sakrament chrztu świętego. Rodzicami chrzestnymi zostali Jan Dudziński i Jadwiga Smolarz¹⁵.

Wawrzyniec Siek najpierw uczył się w domu rodzinnym, a następnie w latach 1874-1878 w gimnazjum w Warszawie.

W 1878 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Sandomierzu, w którym studiował do 1883 r. W latach 1883-1884 studiował w Akademii Duchownej w Petersburgu, ale ze względu na stan zdrowia, naukę w niej musiał przerwać. 14 kwietnia 1884 r. w katedrze w Sandomierzu otrzymał święcenia diakonatu z rąk biskupa Antoniego Sotkiewicza, a 27 kwietnia 1884 r. w kościele świętego Jana w Radomiu święcenia kapłańskie również z rąk biskupa Antoniego Sotkiewicza.

Jako wikariusz pracował w latach 1884-1886 w parafii Radoszyce, w latach 1886-1888 w parafii Kozienice, w latach 1888-1890 w parafii świętego Marcina w Połańcu oraz w latach 1890-1893 w parafii Kunów¹⁶.

¹⁵ Archiwum Diecezji Sandomierskiej (dalej ADS), Akta osobowe ks. Wawrzyńca Sieka, *Testimonium – świadectwo wystawione 9 X 1889 r. przez ks. Apolinarego Knothe*.

¹⁶ ADS, Akta osobowe ks. Wawrzyńca Sieka, *Notatka biograficzna*.

Pracując w parafii świętego Marcina w Połańcu otrzymał od dziekana Juliana Wosińskiego bardzo pochlebną opinię: *Od chwili przybycia do parafii Połaniec przed rokiem, i objęcia wikariatu jemu przez Wysoką Władzę Diecezjalną przeznaczonego, dał się poznać Dziekanowi, z korzystnej dla niego strony. Sam jeden wśród licznych potrzeb parafian swoich, dawał dowody pojęcia swego wysokiego powołania i zawsze gotów do spełnienia akuratnego i gorliwego swoich wszystkich obowiązków kapłańskich. Z małą bardzo pomocą, całą wielkanocną przeprowadzał z parafianami spowiedź świętą. Sam prowadził katechizację dzieci i prowadzi takową dotąd. Sam po większej części obsługuje chorych, a zastępując nieobecnego Proboszcza, utrzymuje Akta urzędnika Stanu Cywilnego, metryki kościelne i wszystkie urzędowe Proboszcza załatwia interesa. A kiedy przyszedł nieszczęśliwy pożar kościoła parafialnego wśród płomieni ognia wyratował puszkę z Najświętszym Sakramentem, kilka obrazów i naczynia kościelne, które we własnym mieszkaniu umieścił. Pobożny kapłan, skromny, przyzwoity i taktowny w wychodzeniu z ludem parafialnym*¹⁷.

W latach 1893-1902 był administratorem parafii Libiszów. Następnie został mianowany proboszczem parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie. Funkcję tę sprawował w latach 1902-1934. 10 stycznia 1924 r. otrzymał godność kanonika honorowego Kapituły Katedralnej w Sandomierzu. W latach 1918-1934 pełnił również funkcję dziekana dekanatu staszowskiego¹⁸.

W Staszowie dużo pracował nad zebraniem potrzebnych materiałów do książki historycznej o Staszowie, którą wydał w 1918 r. pt. „Opis historyczny parafii i miasta Staszów do 1918 r.”. We słowie wstępnym napisał: *Przewodnią myślą do*

¹⁷ ADS, Akta osobowe ks. Wawrzyńca Sieka, *Opinia dziekana ks. Juliana Wosińskiego na temat ks. Sieka.*

¹⁸ ADS, Akta osobowe ks. Wawrzyńca Sieka, *Notatka biograficzna.*

pracy niniejszej była mi chęć zaspokojenia ciekawości interesujących się Staszowem; dorzucenia choćby małej cegielki do budowy ojczystego krajoznawstwa; wydobycia na jaw niejednego rysu historycznego – leżącego na pyłe zapomnienia; obudzenia zamiłowania do zabytków historycznych nawet i w mniej przysposobionych umysłach¹⁹. W 1937 r. książka ta doczekała się ponownego wydania, a dochód z niej w całości został przeznaczony na budowę bardzo potrzebnego Domu Parafialnego w Staszowie. Ks. Siek wystarał się o plac pod budowę tegoż domu. Ziemię przekazała parafii Jadwiga Raczyńska w 1928 r. aktem rejentalnym. Fundusze na jego budowę zbierano przez 6 lat²⁰.

W Staszowie ks. Siek brał czynny udział w pracy społecznej i politycznej. Był obok rejenta Jana Lubońskiego i sędziego Jana Władysława Malewskiego aktywnym działaczem na rzecz utworzenia niepodległego państwa polskiego oraz odbudowy Staszowa ze zniszczeń wojennych w 1918 r.²¹. Należał do Związku Katolicko-Narodowego (SN). Ponadto zasiadał w zarządzie koła Polskiej Macierzy Szkolnej²² i uczestniczył w pracach przy zakładaniu Gimnazjum Koedukacyjnego. Był jednym ze współzałożycieli tej szkoły²³. W 1912 r. z inicjatywy księcia Macieja Radziwiłła zaangażował się w organizację wielkiej wystawy dorobku gospodarczego guberni radomskiej²⁴. Zebrał również fundusze na działalność ochronki dla dzieci²⁵.

¹⁹ W. Siek, *Opis historyczny parafii i miasta Staszów do 1918 r.*, Staszów 1990, s. 7.

²⁰ Tamże, s. 49.

²¹ T. Trepka, *Ziemia staszowska w listopadzie 1918 roku i pierwszych latach niepodległości. Niezwykła historia naszej małej ojczyzny*, [w:] www.echodnia.eu, [dostęp 10.11.2018 r.].

²² W. Siek, *Opis historyczny...*, s. 453.

²³ D. Kubalski, *Życie społeczno-kulturalne w Staszowie w latach 1918-1939*, Staszów 1996, s. 19.

²⁴ M. Zarębski, *Staszów wczoraj i dziś*, Staszów 1999, s. 44-45.

²⁵ W. Siek, *Opis historyczny...*, s. 49.

Był bardzo gorliwym duszpasterzem. Troszczył się nie tylko o sprawy materialne, ale przede wszystkim duchowe swoich parafian. W Staszowie w czasie sprawowania przez niego urzędu proboszcza, działało w parafii Bractwo Różańcowe, Żywy Różaniec, III Zakon Świętego Franciszka²⁶, Sodalicja Mariańska, chór Lutnia, koło ministrantów, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej i Żeńskiej²⁷.

Na podstawie dostępnych materiałów archiwalnych wiadomo, że ks. Siek przeprowadził remont kościoła świętego Bartłomieja i kaplicy Tęczyńskich, wybudował dom przedpo-grzebowy, powiększył boczną kruchtę i odgrodził od kościoła stary cmentarz²⁸. Założył także przy plebanii ogród owocowy²⁹. W 1936 r. powiększył cmentarz grzebalny od strony wschodniej. Wzmocnił skarpami mury ogrodzenia cmentarnego, zbudował kamienne ogrodzenie cmentarza od strony miasta, a od strony wschodniej ogroził cmentarz nowym parkanem³⁰. W kancelarii parafialnej zorganizował bibliotekę. Jej księgo-zbiór w 1911 r. liczył 450 tomów. Dla parafian prenumerował pisma: „Biesiadę Literacką”, „Rodzinę Seraficką”, „Gazetę Święteczną”, „Głos Katolicki” oraz „Głos Ludu i Posiewu”³¹.

Był kapłanem bardzo szanowanym. W 1927 r. w spra-wozdaniu z wizytacji parafii biskup Paweł Kubicki tak o nim napisał: *Gdy po tylu miłych wrażeniach opuszczam Staszów*

²⁶ A. Bazak, *Parafia Świętego Bartłomieja...*, s. 144.

²⁷ *Taż*, *Edukacja religijna dzieci i młodzieży w parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie w latach 1918-1939*, Rzeszów 2015, s. 27-39.

²⁸ Archiwum parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie (dalej APSBrtł), *Kronika Rzymsko-Katolickiej Parafii Staszów prowadzona przez ks. Wacława Nagrodkiewicza 1955-1965*, s. 1.

²⁹ W. Siek, *Opis historyczny...*, s. 75.

³⁰ *Tamże*, s. 90.

³¹ I. Krasieńska, *Biblioteki parafialne w diecezji sandomierskiej w początkach XX wieku (w świetle aktualnych badań)*, „*Studia Sandomierskie*” 10 (2003), s. 66-67.

najserdeczniej dziękuję głównemu ich sprawcy ks. kanonikowi Wawrzyńcowi Siekowi, który powagą swego kapłaństwa i wieku nadaje ton temu wszystkiemu, który swą gościnnością, z jaką podejmował przez kilka dni Biskupa i zjeżdżających się z tej racji gości, a szczególnie uroczystym przyjęciem 7 listopada, na które zaprosił przedstawiciele miejscowego społeczeństwa, dał dowód, że dla sprawy Bożej ani osobisty trud, ani wydatek nie uważa sobie za ciężar³². Ponadto ks. Wacław Nagrodkiewicz w kronice parafii Staszów zanotował: *Wszyscy go szanują za jego prawość i kochają za jego dobre serce*³³.

Ks. Wawrzyniec Siek w dniu 5 maja 1934 r. na własną prośbę został zwolniony z duszpasterstwa w Staszowie, po czym 20 czerwca przeszedł na emeryturę i jako emeryt zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Sandomierzu. Zmarł 30 stycznia 1945 r. w Sandomierzu, przeżywszy 85 lat, w tym 61 w kapłaństwie³⁴. Pogrzeb odbył się 1 lutego 1945 r. w kościele świętego Pawła w Sandomierzu. Pochowany został na cmentarzu parafii świętego Pawła w Sandomierzu w grobowcu Księży Emerytów³⁵.

Oprócz książki o Staszowie w okresie międzywojennym napisał i wydał: „Zwyczaje i przesady ziemi opoczyńskiej przed 50 laty”, „Historia cudownego obrazu Matki Boskiej Studziańskiej”, „Zwyczaje ludowe w Parafii Libiszów”, „Historia Wielkiej Woli” (czyli Paradyżu)³⁶.

³² ADS, Akta kościoła parafialnego świętego Bartłomieja w Staszowie 1858-1983, t. 4, *Protokół wizytacji przeprowadzonej na terenie parafii pw. świętego Bartłomieja w Staszowie w dn. 21 XI 1927 r. przez bpa Pawła Kubickiego*.

³³ APSBrtł, *Kronika Rzymsko-Katolickiej Parafii Staszów prowadzona przez ks. Wacława Nagrodkiewicza 1955-1965*, s. 1.

³⁴ ADS, Akta osobowe ks. Wawrzyńca Sieka, *Notatka biograficzna*.

³⁵ Kronika Diecezji Sandomierskiej (dalej KDS) R. 36-40 (1943-1947), s. 31.

³⁶ W. Siek, [w:] <http://www.worldcat.org/identities/lccn-n93-97228/>, [dostęp 24.07.2019 r.].

Pamiątkowa tablica z nazwiskiem ks. Wawrzyńca Sieka umieszczona na grobowcu Księży Emerytów w Sandomierzu. Stan obecny

Grobowiec Księży Emerytów w Sandomierzu, miejsce pochówku ks. Wawrzyńca Sieka. Stan obecny